Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (deveti senat)

z dne 16. oktobra 2019*

„Predhodno odločanje – Skupna kmetijska politika – Sektor čebelarstva – Uredba (EU) št. 1308/2013 – Delegirana uredba (EU) 2015/1366 – Vloga za pomoč – Pogoji – Minimalno število čebeljih družin – Določitev z učinkom za nazaj – Načelo pravne varnosti – Načelo varstva legitimnih pričakovanj“

V zadevi C-490/18,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (upravno ter delovno in socialno sodišče za širše območje Budimpešte, Madžarska) z odločbo z dne 17. julija 2018, ki je na Sodišče prispela 26. julija 2018, v postopku

SD

proti

Agrárminiszter,

SODIŠČE (deveti senat),

v sestavi D. Šváby, sodnik v funkciji predsednika senata, K. Jürimäe, sodnica, in N. Piçarra (poročevalec), sodnik,

generalni pravobranilec: P. Pikamäe,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za madžarsko vlado M. Z. Fehér in A. Pokoraczki, agenta,

– za grško vlado G. Kanellopoulos, A. Vasilopoulou in E.-E. Krompa, agenti,

– za Evropsko komisijo L. Havas in B. Hofstötter, agenta,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

* Jezik postopka: madžarščina.

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 2 Delegirane uredbe Komisije (EU) 2015/1366 z dne 11. maja 2015 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi s pomočjo za sektor čebelarstva (UL 2015, L 211, str. 3; v nadaljevanju: Uredba 2015/1366).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med osebo SD in Agrárminiszter (minister za kmetijstvo, Madžarska) v zvezi z odločbo zadnjenavedenega o zavrnitvi vloge za dodelitev pomoči za pridobitev nove opreme za selitev čebel.

Pravni okvir

Pravo Unije

Uredba (EU) št. 1308/2013

3 Člen 55 Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 922/72, (EGS) št. 234/79, (ES) št. 1037/2001 in (ES) št. 1234/2007 (UL 2013, L 347, str. 671), naslovljen „Nacionalni programi in financiranje“, v odstavku 1 določa:

„Da bi izboljšali splošne pogoje za proizvodnjo in trženje čebelarskih proizvodov, lahko države članice pripravijo nacionalne programe v sektorju čebelarstva za obdobje treh let (v nadaljnjem besedilu: čebelarski programi). […]“

4 Na podlagi člena 56(1)(b) te uredbe se na Komisijo prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 227 te uredbe o „osnovi za dodelitev finančnega prispevka Unije vsaki sodelujoči državi članici med drugim na podlagi skupnega števila čebeljih panjev v Uniji“.

5 V skladu s členom 57, prvi odstavek, točka (c), navedene uredbe lahko Komisija sprejme izvedbene akte, s katerimi določi ukrepe, ki so potrebni v zvezi z „odobrit[vijo] čebelarskih programov, ki jih predložijo države članice, vključno z dodelitvijo finančnega prispevka Unije vsaki sodelujoči državi članici in najvišjo ravnjo financiranja s strani držav članic.“

Uredba 2015/1366

6 V uvodnih izjavah od 2 do 4 in 11 Uredbe 2015/1366 je navedeno:

„(2) Člen 55 Uredbe (EU) št. 1308/2013 določa, da lahko države članice pripravijo nacionalne programe za sektor čebelarstva za obdobje treh let […] Določiti je treba podlago za dodelitev finančnega prispevka Unije sodelujočim državam članicam.

(3) Število čebeljih panjev v vsaki sodelujoči državi članici je kazalnik velikosti sektorja čebelarstva v državi članici. Delež vsake sodelujoče države članice pri skupnem številu čebeljih panjev v Uniji predstavlja preprosto podlago, na kateri se lahko dodeli prispevek Unije čebelarskim programom.

(4) Za zagotovitev dobre porazdelitve sredstev Unije bi morale sodelujoče države članice imeti zanesljivo metodo za določitev števila čebeljih panjev na svojem ozemlju.

[…]

(11) Zagotoviti je treba prehodne ukrepe za dodeljevanje prispevka Unije za čebelarske programe v obdobju 2017–2019. Za zagotovitev kontinuitete s čebelarskimi programi za obdobje 2014–2016 in da se vsem državam članicam zagotovi dovolj časa za vzpostavitev zanesljive metode za določanje števila čebeljih panjev, ki so med 1. septembrom in 31. decembrom pripravljeni na prezimovanje, bi bilo treba sredstva Unije za čebelarske programe za obdobju 2017–2019 dodeljevati na podlagi števila čebeljih panjev, ki so jih države članice sporočile leta 2013 za svoje čebelarske programe v obdobju 2014–2016."

7 Člen 1 Uredbe 2015/1366, naslovljen „Čebelji panji", določa:

„V tej uredbi izraz ‚čebelji panj' pomeni enoto, ki vsebuje čebeljo družino, ki se uporablja za proizvodnjo medu in drugih čebelarskih proizvodov ali čebeljega plemenskega materiala, in vse elemente, ki so potrebni za njeno preživetje."

8 Člen 2 navedene uredbe, naslovljen „Metoda za določanje števila čebeljih panjev", določa:

„Države članice, ki predložijo nacionalne programe za sektor čebelarstva iz člena 55 Uredbe (EU) št. 1308/2013 (v nadaljnjem besedilu: čebelarski programi) imajo zanesljivo metodo, da lahko vsako leto med 1. septembrom in 31. decembrom določijo število čebeljih panjev, pripravljenih na prezimovanje, prisotnih na svojem ozemlju."

Madžarsko pravo

9 Člen 4 a Magyar Méhészeti Nemzeti Program alapján a 2016–2019 közötti végrehajtási időszakokban a központi költségvetés, valamint az Európai Mezőgazdasági Garancia Alap társfinanszírozásában megvalósuló támogatások igénybevételének szabályairól szóló 4/2017. (I. 23.) FM rendelet (odredba ministra za kmetijstvo in razvoj podeželja št. 4/2017 o pravilih za uporabo pomoči na podlagi madžarskega nacionalnega programa za sektor čebelarstva, dodeljenih s sofinanciranjem iz centralnega proračuna in Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada za izvedbena obdobja 2016–2019) z dne 23. januarja 2017 (Magyar Közlöny 2017/8.) določa:

„[…]

10. V primeru ukrepov iz člena 2(2)(a)(ae), (b)(ba) in (bb), ter (c)(cb) in pomoči za nakup radiofrekvenčnih identifikatorjev v okviru ukrepa, na katerega se nanaša točka (c)(ca), ter v primeru pomoči za obnovo čebeljega fonda z reproduktivnim materialom, ki je primeren tako z veterinarskega vidika kot z genskega vidika, v okviru ukrepa, na katerega se nanaša točka (e), pravica do pomoči temelji na številu čebeljih družin,

(a) določenem med jesenskim veterinarskim nadzorom čebel za ustrezno obdobje izvrševanja,

(b) prijavljenem v skladu z določbami a tartási helyek, a tenyészetek és az ezekkel kapcsolatos egyes adatok országos nyilvántartási rendszeréről szóló 119/2007. (X. 18.) FVM rendelet [odredba ministra za kmetijstvo in razvoj podeželja št. 119/2007 z dne 18. oktobra 2007 o nacionalnem registru krajev in centrov vzreje ter različnih podatkov v zvezi z njimi] in registriranem v sistemu podatkov o vzreji (TIR) iz odredbe št. 119/2007 FVM na podlagi prijave, naslovljene na pristojni okrožni vladni urad, ki jo prejme v 30 dneh od začetka veljavnosti te odredbe za obdobje izvrševanja I, do 15. novembra 2017 za obdobje izvrševanja II, in do 15. novembra 2018 za obdobje izvrševanja III,

(c) ki jih vlagatelj vloge še ima na dan, ko predloži vlogo za dodelitev pomoči."

10 Člen 22 odredbe št. 4/2017 določa:

„[…]

3. Glede na število čebeljih družin, določeno v skladu s členom 4(10), lahko pridelovalci, ki so člani Országos Magyar Méhészeti Egyesület [madžarsko nacionalno združenje čebelarjev (OMME)], zaprosijo za pomoč.

[…]

5. Za pomoč lahko zaprosi, kdor ima vsaj 60 čebeljih družin v primeru pomoči v zvezi z opremo, na katero se nanaša odstavek 4(a), (b) in (e), kdor ima vsaj 30 čebeljih družin v primeru pomoči v zvezi z opremo, na katero se nanaša odstavek 4(h), in kdor ima vsaj 100 čebeljih družin v primeru pomoči v zvezi z opremo, na katero se nanaša odstavek 4(c), (d), (f) in (g).“

11 Madžarski čebelarski program za obdobje 2014–2016 je vseboval pomoč za sezonsko selitev panjev v sektorju čebelarstva, določeno z a Magyar Méhészeti Nemzeti Program alapján a 2013–2016 közötti végrehajtási időszakokban a központi költségvetés, valamint az Európai Mezőgazdasági Garancia Alap társfinanszírozásában megvalósuló támogatások igénybevételének szabályairól szóló 118/2013. (XII. 16.) VM rendelet (odredba ministra za razvoj podeželja št. 118/2013 z dne 16. decembra 2013 o pravilih za uporabo pomoči na podlagi madžarskega nacionalnega programa za sektor čebelarstva, dodeljene s sofinanciranjem iz centralnega proračuna in Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada za izvedbena obdobja 2013–2016). Dodelitev teh pomoči je bila odvisna od pogoja, da ima čebelar najmanj 30 čebeljih družin, registriranih v TIR. Ta program je bil zaključen 31. avgusta 2016.

12 Za obdobje 2017–2019 je odredba št. 4/2017, ki je začela veljati 24. januarja 2017, dodelitev takšne pomoči pogojevala s tem, da ima čebelar v TIR registriranih vsaj 60 čebeljih družin. Ker je bilo na dan začetka veljavnosti te odredbe število čebeljih družin, navedenih v TIR, tisto, ki je bilo sporočeno med letnim pregledom za leto 2016, je bilo določeno, da lahko v 30 dneh od datuma začetka veljavnosti navedene uredbe čebelarji te podatke spremenijo za nazaj.

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

13 Oseba SD je 13. marca 2017 pri podpredsedniku Magyar Államkincstár (madžarska državna blagajna, v nadaljevanju: državna blagajna), pristojnemu za pomoči za kmetijstvo in razvoj podeželja, vložila vlogo za pomoč za pridobitev nove opreme, potrebne za selitev čebel. V tej vlogi je navedla, da ima 62 čebeljih družin.

14 Državna blagajna je z odločbo z dne 5. maja 2017 to vlogo za dodelitev zadevne pomoči zavrnila z obrazložitvijo, da oseba SD ne izpolnjuje zahteve glede minimalnega števila čebeljih družin, registriranih v TIR. Tam je bilo namreč registriranih samo 36 čebeljih družin, medtem ko je v skladu z odredbo št. 4/2017, ki je začela veljati 24. januarja 2017, dodelitev te pomoči pogojena s tem, da je v TIR navedenih najmanj 60 čebeljih družin.

15 Oseba SD je vložila pritožbo pri ministru za kmetijstvo, ki je z odločbo z dne 21. avgusta 2017 potrdil odločbo državne blagajne, s katero je bila navedena vloga zavrnjena.

16 Oseba SD je zoper to odločbo ministra za kmetijstvo vložila tožbo pri Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (upravno ter delovno in socialno sodišče za širše območje Budimpešte, Madžarska).

17 To sodišče dvomi glede vprašanja, ali je „določba odredbe št. 4/2017 […], ki podvaja število čebeljih družin, ki se zahteva za pridobitev pomoči, ne da bi zagotovila zadostno obdobje prilagoditve, v skladu s pravom Unije.“

18 V teh okoliščinah je Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (upravno ter delovno in socialno sodišče za širše območje Budimpešte) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali je treba pojem ‚zanesljiva metoda‘, omenjen v členu 2 [Uredbe 2015/1366], katere namen je, da se vsako leto med 1. septembrom in 31. decembrom določi število čebeljih panjev, razlagati tako, da je vlagatelj prošnje za pomoč tisti, ki mora sporočiti število čebeljih družin, in če je odgovor pritrdilen, ali je ta metoda zanesljiva?

2. Če je treba število čebeljih panjev, na katerem temeljijo pomoči čebelarstvu, v skladu s členom 2 [Uredbe 2015/1366] zaradi bioloških značilnosti čebel določiti vsako leto med 1. septembrom in 31. decembrom, ali je mogoče to določbo razlagati tako, da lahko države članice odstopijo od nje?

3. Če je odgovor pritrdilen, ali lahko nacionalna zakonodaja določa, da se zahtevano število čebeljih družin določi januarja za nazaj?

4. Ali je treba dejstvo, da se morajo [sredstva Unije] dodeliti čebelarskim programom za obdobje 2017–[2019] glede na število čebeljih panjev, ki so jih države članice sporočile leta 2013 v programih za obdobje 2014–2016, razlagati tako, da je mogoče tudi drugače določiti število čebeljih panjev, potrebno za razdelitev pomoči po obdobju, ki se je končalo 31. decembra 2016, ki je osnova za razdelitev pomoči za leto 2017?

5. Ali je treba [Uredbo 2015/1366] razlagati tako, da omogoča, da se sprejme nacionalni pravni predpis, ki za izplačilo pomoči *de minimis* določa zahtevo, ki ni v skladu z navedeno uredbo? Ali morajo biti pomoči, določene v pravu Unije, v praksi primerne za spodbujanje čebelarske dejavnosti?“

Dopustnost

19 Madžarska vlada in Komisija v pisnih stališčih trdita, da se člen 2 Uredbe 2015/1366, za katerega razlago prosi predložitveno sodišče, nanaša le na osnovo za dodelitev finančnega prispevka Unije državam članicam in da zato ta člen ni upošteven za določitev pogojev, ki veljajo za dodelitev pomoči, ki jo prejme vsak posamezni čebelar na nacionalni ravni.

20 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je v okviru sodelovanja med Sodiščem in nacionalnimi sodišči, določenega v členu 267 PDEU, le nacionalno sodišče, ki odloča o sporu in ki mora prevzeti odgovornost za sodno odločitev, ki jo bo sprejelo, pristojno, da ob upoštevanju posebnosti zadeve presodi potrebo po izdaji predhodne odločbe, da bi lahko izdalo sodbo, in tudi upoštevnost vprašanj, ki jih predloži Sodišču. Zato je Sodišče, kadar se predložena vprašanja nanašajo na razlago prava Unije, načeloma dolžno odločati (sodba z dne 25. julija 2018, AY (Nalog za prijetje – priča), C-268/17, EU:C:2018:602, točka 24 in navedena sodna praksa).

21 Iz tega sledi, da za vprašanja o razlagi prava Unije, ki jih postavi nacionalno sodišče v pravnem in dejanskem okviru, za katerega opredelitev je samo odgovorno in katerega pravilnost ni predmet presoje Sodišča, velja domneva upoštevnosti. Sodišče lahko zavrže predlog nacionalnega sodišča le, če je očitno, da zahtevana razlaga prava Unije nima nobene zveze z dejanskim stanjem ali predmetom spora o glavni stvari, če je problem hipotetičen ali če Sodišče nima na voljo potrebnih dejanskih in pravnih elementov, da bi na postavljena vprašanja dalo koristne odgovore (sodba z dne 25. julija 2018, AY (Nalog za prijetje – priča), C-268/17, EU:C:2018:602, točka 25 in navedena sodna praksa).

22 Iz ustaljene sodne prakse Sodišča prav tako izhaja, da Sodišče v okviru sodelovanja med nacionalnimi sodišči in Sodiščem na podlagi člena 267 PDEU nacionalnemu sodišču poda koristen odgovor, ki mu omogoča rešitev spora, o katerem odloča. Sodišče lahko po potrebi preoblikuje vprašanja, ki so mu predložena, in v zvezi s tem zagotovi vse elemente razlage prava Unije, ki jih nacionalna sodišča potrebujejo za odločanje o sporih, ki so jim predloženi (glej v tem smislu sodbi z dne 10. septembra 2009, Plantanol, C-201/08, EU:C:2009:539, točka 45 in navedena sodna praksa, in z dne 19. septembra 2018, González Castro, C-41/17, EU:C:2018:736, točka 54).

23 V obravnavanem primeru je iz predložitvene odločbe razvidno, da se spor o glavni stvari nanaša na veljavnost odločbe državne blagajne, ki jo je potrdil minister za kmetijstvo in s katero je bila zavrnjena vloga osebe SD za pomoč z obrazložitvijo, da zadnjenavedena ne izpolnjuje pogojev, določenih za dodelitev te pomoči, in sicer 60 panjev, ki se zahtevajo z nacionalnim čebelarskim programom za obdobje 2017–2019 in ki so bili določeni z odredbo št. 4/2017.

24 V tem okviru predložitveno sodišče s prvim, drugim, četrtim in petim vprašanjem, ki jih je treba obravnavati skupaj, v bistvu prosi za razlago Uredbe 2015/1366, da bi presodilo, ali so pogoji za dodelitev pomoči iz postopka v glavni stvari, določeni z odredbo št. 4/2017, v skladu z Uredbo 2015/1366, zlasti s členom 2 te uredbe.

25 V zvezi s tem je treba najprej opozoriti, da za izboljšanje splošnih pogojev za proizvodnjo in trženje čebelarskih proizvodov v Uniji člen 55 Uredbe št. 1308/2013 v odstavku 1 določa, da lahko države članice pripravijo nacionalne čebelarske programe za obdobje treh let in da so ti programi upravičeni do prispevka Unije pod pogoji, določenimi v odstavkih 2 in 3 tega člena.

26 Na drugem mestu je treba ugotoviti, da je zakonodajalec Unije želel s členom 56(1)(b) te uredbe pooblastiti Komisijo za sprejetje delegiranih aktov, ki se nanašajo na osnovo za dodelitev finančnega prispevka Unije vsaki sodelujoči državi članici, med drugim glede na skupno število panjev v Uniji.

27 V tem okviru Uredba 2015/1366, katere pravna podlaga je člen 56(1) Uredbe št. 1308/2013, določa merila v zvezi s finančnim prispevkom Unije za čebelarske programe držav članic, pripravljenih vsaka tri leta.

28 Medtem ko člen 4 Uredbe 2015/1366 določa, da se prispevek Unije za čebelarske programe dodeli državam članicam s čebelarskimi programi v sorazmerju s povprečnim skupnim številom panjev, ki jih te države članice sporočijo, člen 2 te uredbe, ki ga je treba razumeti glede na uvodne izjave od 2 do 4 te uredbe, od držav članic zahteva, da določijo zanesljivo metodo, na podlagi katere se mora vsako leto med 1. septembrom in 31. decembrom določiti število panjev na njihovem ozemlju, kar je bistveno merilo za porazdelitev pomoči Unije med države članice za financiranje nacionalnih čebelarskih programov.

29 Zato navedeni člen 2 le ureja razdelitev prispevka Unije pri financiranju teh nacionalnih programov in se ne nanaša na pogoje za dodelitev pomoči čebelarjem v okviru teh programov.

30 Spor o glavni stvari pa se nanaša ravno na enega od teh pogojev, katerega določitev je v pristojnosti držav članic na podlagi člena 55(1) Uredbe št. 1308/2013. Kadar države članice izvršujejo to pristojnost, jih ta določba ne zavezuje k dodelitvi zadevne pomoči v skladu z določenim merilom, kot je število panjev, niti k temu – če uporabijo to merilo – da kot referenco upoštevajo obdobje od 1. septembra do 31. decembra.

31 Zato razlaga člena 2 Uredbe 2015/1366, za katero je predložitveno sodišče zaprosilo v prvem, drugem, četrtem in petem vprašanju, ni pomembna za rešitev spora iz postopka v glavni stvari.

32 Na drugi strani pa predložitveno sodišče s tretjim vprašanjem sprašuje, ali lahko z vidika prava Unije nacionalna ureditev – ki je kot merilo za odobritev pomoči v okviru čebelarskega programa upoštevala število čebeljih družin – kot pogoj za dodelitev te pomoči „določa, da se zahtevano število čebeljih družin določi januarja za nazaj“. Ker se to vprašanje, kot navajata madžarska vlada in Komisija, nanaša na načeli pravne varnosti in varstva legitimnih pričakovanj, ki sta v pravnem redu Unije določeni kot splošni pravni načeli, je treba za odgovor na navedeno vprašanje podati razlago teh načel.

Vsebinska presoja

33 Tretje vprašanje, ki ga je postavilo predložitveno sodišče, je treba razumeti tako, da se z njim v bistvu želi izvedeti, ali je treba načeli pravne varnosti in varstva legitimnih pričakovanj razlagati tako, da nasprotujeta temu, da nacionalna ureditev, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, ki v skladu s členom 55(1) Uredbe št. 1308/2013 določa program v sektorju čebelarstva za novo triletno obdobje, na eni strani določa pogoje za dodelitev pomoči v tem sektorju, drugačne od tistih, ki so določeni v prejšnjih programih, in na drugi strani omogoča čebelarjem, da to pomoč pridobijo od datuma pred začetkom veljavnosti te ureditve, če izpolnjujejo nove pogoje, določene s to ureditvijo.

34 V zvezi s tem je treba opozoriti, da mora biti široko polje proste presoje, ki ga imajo države članice na podlagi člena 55(1) Uredbe št. 1308/2013 za pripravo nacionalnih programov za obdobje treh let, da bi se izboljšali splošni pogoji za proizvodnjo in trženje v čebelarskem sektorju, vključno z določitvijo in spremembo pogojev dodelitve pomoči gospodarskim subjektom navedenega sektorja za ta namen, v skladu z zahtevami, ki izhajajo iz splošnih načel, priznanih v pravnem redu Unije (glej v tem smislu sodbo z dne 15. julija 2004, Gerekens in Procola, C-459/02, EU:C:2004:454, točka 21), med katerimi sta v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča načeli pravne varnosti in varstva legitimnih pričakovanj (glej v tem smislu sodbe z dne 15. februarja 1996, Duff in drugi, C-63/93, EU:C:1996:51, točka 20; z dne 18. maja 2000, Rombi in Arkopharma, C-107/97, EU:C:2000:253, točka 65; z dne 20. junija 2013, Agroferm, C-568/11, EU:C:2013:407, točka 47, in z dne 10. decembra 2015, Veloserviss, C-427/14, EU:C:2015:803, točka 30).

35 V zvezi z načelom pravne varnosti iz ustaljene sodne prakse Sodišča izhaja, da je njegov namen zagotoviti predvidljivost pravnih položajev in pravnih razmerij (glej v tem smislu sodbo z dne 10. decembra 2015, Veloserviss, C-427/14, EU:C:2015:803, točka 31 in navedena sodna praksa).

36 V zvezi z načelom varstva legitimnih pričakovanj je iz ustaljene sodne prakse Sodišča prav tako razvidno, da imajo možnost sklicevanja na to načelo vsi gospodarski subjekti, pri katerih je nacionalni organ vzbudil utemeljena pričakovanja. Kadar pa lahko razumen in preudaren gospodarski subjekt predvidi sprejetje ukrepa, ki lahko vpliva na njegove interese, se v primeru sprejetja tega ukrepa na to načelo ne more sklicevati. Poleg tega gospodarski subjekti ne morejo upravičeno zaupati v ohranitev sedanjega položaja, ki ga lahko nacionalni organi spremenijo v okviru svojega pooblastila za odločanje po prostem preudarku (glej zlasti sodbi z dne 10. septembra 2009, Plantanol, C-201/08, EU:C:2009:539, točka 53, in z dne 10. decembra 2015, Veloserviss, C-427/14, EU:C:2015:803, točka 39).

37 Ti načeli sta še posebej pomembni v primeru predpisov, ki bi lahko imeli finančne posledice, da bi se zadevnim subjektom omogočilo, da se natančno seznanijo z obsegom obveznosti, ki iz njih izhajajo (glej v tem smislu zlasti sodbi z dne 29. aprila 2004, Sudholz, C-17/01, EU:C:2004:242, točka 34, in z dne 13. marca 2008, Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening in drugi, od C-383/06 do C-385/06, EU:C:2008:165, točka 52).

38 Izključno predložitveno sodišče je pristojno preučiti, ali je nacionalna ureditev v skladu s temeljnimi načeli pravnega reda Unije. Sodišče je pri odločanju o predlogu za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU pristojno le, da temu sodišču predloži vse elemente razlage prava Unije, ki mu omogočajo presojo te skladnosti (glej v tem smislu sodbo z dne 10. septembra 2009, Plantanol, C-201/08, EU:C:2009:539, točka 45 in navedena sodna praksa).

39 V obravnavanem primeru je treba poudariti, prvič, da se določitev pogojev za dodelitev zadevne pomoči, ki izhaja iz novega čebelarskega programa za obdobje 2017–2019, v odredbi št. 4/2017 odraža v povečanju števila čebeljih družin, ki se zahtevajo za pridobitev te pomoči, in drugič, da se je predhodni program v tem sektorju zaključil 31. avgusta 2016.

40 Tako je treba – za presojo tako predvidljivosti določitve pogojev za dodelitev zadevne pomoči za novo obdobje, ki so drugačni od pogojev, ki so določeni v predhodnih programih, kot tudi uporabe teh pogojev od datuma zaključka predhodnega čebelarskega programa za čebelarje, ki na ta datum izpolnjujejo nove pogoje, ki so določeni, z vidika načela pravne varnosti – opozoriti, kot je že bilo poudarjeno v točki 34 te sodbe, da člen 55(1) Uredbe št. 1308/2013 državam članicam podeljuje široko polje proste presoje za določitev čebelarskih programov za obdobje treh let, „da bi [se] izboljšali splošn[i] pogoj[i] za proizvodnjo in trženje čebelarskih proizvodov“.

41 Zato lahko države članice načeloma določijo pogoje za dodelitev navedene pomoči za novo obdobje, ki so drugačni od pogojev, ki so določeni v predhodnih programih, zlasti glede števila čebeljih družin, ki se zahteva, in datum, od katerega lahko čebelarji uveljavljajo pomoči, določene z novim čebelarskim programom, če izpolnjujejo pogoje, ki jih ta določa.

42 V zvezi s tem je treba dodati, da določitev pogojev za dodelitev zadevne pomoči za novo obdobje, ki so drugačni od pogojev, ki so določeni v predhodnih programih, da bi se „izboljšali splošn[i] pogoj[i] za proizvodnjo in trženje čebelarskih proizvodov“ v skladu s členom 55(1) Uredbe št. 1308/2013, ne more pomeniti nepredvidljivega dogodka za prosilce te pomoči.

43 V zvezi z načelom varstva legitimnih pričakovanj pa zadevni čebelarji niso mogli legitimno pričakovati, da bodo s programom, sprejetim za novo obdobje, pogoji, ki so se zahtevali za dodelitev pomoči v okviru prejšnjih čebelarskih programov, ohranjeni.

44 Zato čebelarji, ki niso izpolnjevali teh novih pogojev, niso mogli legitimno pričakovati, da bo lahko še naprej upravičeni do pomoči, dodeljene v okviru nacionalnega programa, ki ni več veljal.

45 Poleg tega, glede na to, da navedeni novi pogoji čebelarjem, ki jih izpolnjujejo, omogočajo, da se jim dodelijo ustrezne pomoči od datuma pred začetkom veljavnosti programa, ki določa te pogoje, se lahko šteje, da so ti pogoji taki, da omogočajo, da se doseže cilj „izboljša[nja] splošn[ih] pogoj[ev] za proizvodnjo in trženje čebelarskih proizvodov“, ki je določen v členu 55(1) Uredbe št. 1308/2013.

46 V teh okoliščinah je treba na tretje vprašanje odgovoriti, da je treba načeli pravne varnosti in varstva legitimnih pričakovanj s pridržkom preverjanj, ki jih mora opraviti predložitveno sodišče, razlagati tako, da ne nasprotujeta temu, da nacionalna ureditev, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, ki v skladu s členom 55(1) Uredbe št. 1308/2013 določa program v sektorju čebelarstva za novo triletno obdobje, na eni strani določa pogoje za dodelitev pomoči v tem sektorju, ki so drugačni od tistih, ki so določeni v prejšnjih programih, in na drugi strani omogoča čebelarjem, da to pomoč pridobijo od datuma pred začetkom veljavnosti te ureditve, če izpolnjujejo nove pogoje, določene s to ureditvijo.

Stroški

47 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (deveti senat) razsodilo:

Načeli pravne varnosti in varstva legitimnih pričakovanj je treba s pridržkom preverjanj, ki jih mora opraviti predložitveno sodišče, razlagati tako, da ne nasprotujeta temu, da nacionalna ureditev, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, ki v skladu s členom 55(1) Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 922/72, (EGS) št. 234/79, (ES) št. 1037/2001 in (ES) št. 1234/2007 določa program v sektorju čebelarstva za novo triletno obdobje, na eni strani določa pogoje za dodelitev pomoči v tem sektorju, ki so drugačni od tistih, ki so določeni v prejšnjih programih, in na drugi strani omogoča čebelarjem, da to pomoč pridobijo od datuma pred začetkom veljavnosti te ureditve, če izpolnjujejo nove pogoje, določene s to ureditvijo.

Podpisi